

Bí Ẩn Loài Chim Bay Suốt Mười Tháng Không Hạ Cánh

Ăn ngủ trên trời nhưng vẫn sinh con bình thường

Có loài chim gần như sống trọn cuộc đời trên bầu trời, bay liên tục hàng trăm ngày, vừa ăn, uống và ngủ ngay trên không trung. Điều khiến nhiều người tò mò nhất là trong điều kiện như vậy, chúng sinh sản và duy trì nòi giống ra sao.

Trong thế giới chim trời, khi nhắc đến tốc độ bay, phần lớn mọi người thường nghĩ ngay tới chim cắt, loài săn mồi nổi tiếng với những cú bổ nhào đạt vận tốc hàng trăm km mỗi giờ. Tuy nhiên, bên cạnh đó còn tồn tại một nhóm chim khác cũng sở hữu khả năng bay đáng kinh ngạc, thậm chí có lối sống gần như hoàn toàn gắn liền với bầu trời. **Đó chính là chim yến.** Khả năng bay của chim yến khiến nhiều nhà khoa học phải kinh ngạc. Chúng có thể duy trì vận tốc hơn 100 km mỗi giờ, trong khi một số loài chim thậm chí đạt tốc độ trên 300 km mỗi giờ trong những pha bay nhanh.

Điều đặc biệt hơn cả là khoảng 90% thời gian trong cuộc đời của loài chim yến diễn ra trên không trung. Các hoạt động thiết yếu như tìm kiếm thức ăn, uống nước, thậm chí ngủ nghỉ đều được thực hiện trong khi đang bay. Nghiên cứu của các nhà khoa học từng sử dụng thiết bị định vị gắn trên cơ thể chim yến cho thấy có những con chim đã bay liên tục gần 300 ngày, tương đương gần 10 tháng, mà không hề hạ cánh xuống đất. Khả năng này phần nào được giải thích bởi cấu tạo cơ thể đặc biệt của chim yến. Chúng có đôi cánh dài, thon và rất khỏe, thích hợp cho việc bay đường dài. Ngược lại, chân của chúng lại cực kỳ nhỏ và yếu. Bốn ngón chân đều hướng về phía trước, khiến chúng gần như không thể đứng vững trên mặt đất. Bí ẩn loài chim bay suốt mười tháng không hạ cánh: Ăn ngủ trên trời nhưng vẫn sinh con bình thường - Chính vì cấu tạo đó mà chim yến còn có một biệt danh khá đặc biệt: **“chim không chân”**. Thực tế chúng vẫn có chân, nhưng đôi chân này chủ yếu dùng để bám vào vách đá hoặc mái hiên nhà, chứ không phục vụ cho việc đi lại.

Nếu chẳng may rơi xuống mặt đất bằng phẳng, chim yến sẽ rơi vào tình trạng rất nguy hiểm. Với đôi cánh dài và chân yếu, chúng khó có thể lấy đà để cất cánh trở lại. Trong môi trường tự nhiên, điều đó đồng nghĩa với việc chúng có thể trở thành con mồi của các loài động vật khác như mèo hoặc thú săn mồi. Chính vì vậy, việc duy trì phần lớn thời gian trên không trung chính là cách sinh tồn hiệu quả nhất đối với loài chim này.

Trong khi bay, chim yến tìm kiếm thức ăn bằng một phương thức rất đặc biệt. Chúng có thể mở miệng rộng khi bay và bắt những côn trùng nhỏ như muỗi hoặc ruồi bay trong không khí. Trung bình mỗi ngày, một con chim yến có thể ăn tới hàng nghìn côn trùng bay. Khi cần uống nước, chúng sẽ bay thấp sát mặt hồ hoặc sông, lướt mở qua mặt nước để lấy nước uống. Cách này cũng giúp chúng dễ dàng bắt thêm những côn trùng bay gần mặt nước.

Một trong những bí ẩn khiến nhiều người ngạc nhiên nhất là cách chim yến ngủ. Trong khi con người và nhiều loài động vật phải hoàn toàn nghỉ ngơi khi ngủ, chim yến lại có khả năng duy

trì trạng thái nửa ngủ nửa tỉnh. Não bộ của chúng có thể nghỉ ngơi luân phiên giữa hai bán cầu. Khi bán cầu não trái ngủ, bán cầu não phải vẫn tỉnh táo để điều khiển cơ thể tiếp tục bay. Đồng thời, một bên mắt vẫn mở để quan sát môi trường xung quanh. Sau khi phần não này nghỉ ngơi đủ, hai bán cầu sẽ đổi vai cho nhau. Cơ chế này cho phép chim yến vừa bay vừa ngủ trong thời gian dài mà không rơi khỏi bầu trời.

Bí ẩn loài chim bay suốt mười tháng không hạ cánh: Ăn ngủ trên trời nhưng vẫn sinh con bình thường

Khả năng bay bền bỉ cũng giúp chim yến thực hiện những hành trình di cư đáng kinh ngạc. Một số loài yến thường thấy tại khu vực Bắc Kinh, Trung Quốc, mỗi năm di cư từ đó tới miền nam châu Phi rồi quay trở

lại. Tổng quãng đường của chuyến đi có thể lên tới khoảng 38.000 km. Tuy nhiên, dù có thể sống phần lớn cuộc đời trên không trung, chim yến vẫn phải hạ cánh khi đến mùa sinh sản. Đây là thời điểm hiếm hoi chúng tìm đến các vách đá, hang động hoặc mái hiên nhà để làm tổ và ấp trứng.

Một trong những loài chim yến nổi tiếng nhất liên quan đến hoạt động sinh sản là chim yến sào. Loài chim này xây tổ bằng chính nước bọt của mình. Trong suốt hơn 20 ngày, chúng liên tục tiết ra chất dịch dính từ tuyến nước bọt, trộn với một ít lông, dần dần tạo thành chiếc tổ nhỏ có hình dạng giống một chiếc bát.

Những chiếc tổ này chính là tổ yến, một loại thực phẩm được nhiều người xem là có giá trị cao. Trên thực tế, việc “nuôi yến” hiện nay không phải là nhốt chim trong lồng để lấy tổ. Chim yến chỉ có thể sống và sản mỗi khi bay tự do trên bầu trời. Nếu bị nhốt, chúng không thể bắt côn trùng và sẽ nhanh chóng chết. Thay vào đó, ở nhiều quốc gia nhiệt đới, người ta xây dựng các “nhà yến”. Bên trong những ngôi nhà này, ánh sáng được giữ ở mức rất thấp, độ ẩm cao và thường phát âm thanh của chim yến để thu hút chim hoang dã.

Bí ẩn loài chim bay suốt mười tháng không hạ cánh: Ăn ngủ trên trời nhưng vẫn sinh con bình thường.

Khi chim yến bay vào làm tổ và nuôi con, con người sẽ không can thiệp. Chỉ sau khi chim non trưởng thành và rời tổ, người ta mới tiến hành thu hoạch tổ yến. Tuy vậy, sự gia tăng nhu cầu tiêu thụ tổ yến cùng với những thay đổi trong môi trường sống đang đặt ra nhiều thách thức đối với loài chim đặc biệt này. Việc sử dụng thuốc trừ sâu khiến số lượng côn trùng bay giảm mạnh, đồng nghĩa với nguồn thức ăn của chim yến cũng suy giảm.

Ngoài ra, quá trình đô thị hóa với các tòa nhà cao tầng hiện đại cũng khiến số lượng địa điểm thích hợp để chim yến làm tổ ngày càng ít đi. Theo ghi nhận hiện nay, trong hơn 100 loài chim yến trên thế giới, đã có ít nhất 6 loài đang suy giảm nghiêm trọng về số lượng và đứng trước nguy cơ tuyệt chủng. Loài chim gần như dành cả cuộc đời trên bầu trời này vì thế không chỉ là một kỳ quan sinh học, mà còn là lời nhắc nhở về sự mong manh của cân bằng tự nhiên trong thế giới hiện đại.